

Splošne vesti.

UČITELJSKA GOSPODARSKA POSLOVALNICA

sporčala vsem upraviteljstvom osnovnih in ravnateljstvom meščanskih šol da prejmejo najpозnejše prve dni avgusta naročilnice v svojo naročil vseh šolskih potrebščin. Ker je poslovalnica stopila v stik z vsemi večjimi trgovskimi knjižnicami in papirne stroke, zato bo lahko vsakdo prejel blago od one trgovske, od katere bo sam hotel. Poslovalnica se je postavila na strogo združeno trgovsko stališče. Kdor ji podtika kakršnekoli druge namene, je v veliki zmoti.

— Vseslovenski učiteljski kongres v Poznaju je bil odprt dne 11. julija. V imenu jugoslovenskega učiteljstva je govoril na tem kongresu Vlada K. Petrovič, predsednik UJU. V imenu čehoslovskega učiteljstva pa gosp. Beneš.

— Iz beogradskega poverjenišтва. Dne 7. t. m. se je vršila skupščina beogradskega poverjenišтва. Pri volitvah novega odbora so bile vložene tri liste, od katerih je dobila oficialna lista poverjeništvu 113 glasov, drugi dve pa 37, odnosno 15 glasov. — Izvoljeni so: Milan Popović, Jevta Krljevič, Čeda Todorović, Vukosava Blagojevič, Stana Jovanović, Milinko Lazič, Sveta Gojković in Branko Nešić, vsi s prve liste, Aleksije Đurđić, Milorad Katanic in Dušan Vitorović, z druge liste in Dušan Prica s tretje liste. V nadzorstvo so izvoljeni: Sveta Avramović, Zafir Jovanović, Dušan Ermič, Desanka Nešković in Anta Todorović.

— Oblastni šolski nadzorniki. Iz vrst meščanskošolskega učiteljstva smo prejeli: Letošnji kongres meščanskošolskega učiteljstva se je vršil 5. in 6. t. m. v Pančevu. Med drugimi je bila bala sprejeta tudi sledeča resolucija: »Oblastni šolski nadzorniki in referenti naj se postavljajo zgolj iz vrst kvalificiranih nadzornikov meščanskih šol.« Kakšno stališče bodo npram tej resoluciji zavzeli osnovnošolski tovariši, ne vem. Vem pa, da jo mora vsak meščanskošolski učitelj, ki zna kolkaj samostojno misliti, kar najodločneje odklanjati. Sicer sem pa uverjen, da je tudi ta resolucija potrjena, kakor je bila v listih, upam da ne namenoma, potrjena slična resolucija uradne konference ravnateljev meščanskih šol ljubljanske oblasti.

Magerl.

— Nove plače politično-upravnega uradništva po novem zakonu. Uvedene so nove grupe 1/2 a 1/3 a in 1/4 a s položajnimi plačami 45.000, 39.000 in 18.000 Din. Poleg plače, stanarine in ostalih dodatkov po uradnem zakonu, bodo prejeli politično-upravni uradniki posebne meščanske določe, in sicer mesečno: 1. za zvanje 1/1 po 4000 Din; 2. za zvanje 1/2 po 3500 Din; 3. za zvanje 1/3 po 3000 Din; 4. za zvanje 1/4 po 2500 Din; 5. za zvanje 1/5 po 2000 Din; 6. za zvanje 1/6 po 1500 Din; 7. za sreske načelnike iz jemo onih, ki so v 1/3 ali 1/4 po 1200 Din; 8. za zvanje 4. 5. in 6. skupine razen sreskih načelnikov po 1000 Din; 9. za zvanje 7. in 8. skupine po 600 Din; 10. za politično-upravne pripravnike po 200 Din. Uradnik, ki je dobil oceno »slabo«, izgubi 20% plače za leto dni, po triletni oceni »slabo«, se odstrani iz službe in se službeni dodatek ne računa v penzijo. Upravni pisarniški uradniki so v III. in II. kategoriji. Pisarniški uradniki III. kategorije morejo napredovati tudi v II. kategorijo po 20 službenih letih, ako so se v službi posebno odlikovali in imajo oceno v zadnjih treh letih odlično.

— Ureditev ministrskih pokojnin. Na predlog predsednika ministrskega sveta je kralj podpisal zakon o spremembi čl. 139. zakona o državnih uradnikih in uslužbencih od 31. junija 1926. Novi zakon se glasi: Čl. 1. Ministrski pokojniki, ki nimajo 2 let ministrske službe in katerih pokojnine niso urejene od dneva ko dobi ta zakon obvezno moč, služijo kot pokojninski osnovna položajna plača državnih uradnikov v I. kategoriji III. skupine, v kolikor pred zadolženjem ministrskega položaja niso bili na položaju uradnikov višjih skupin po njihovih službenih letih se jim bo odredila pokojnina po zakonu o državnih uradnikih in ostalih uslužbencih. — Čl. 2. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpisal, in dobi obvezno moč, ko se objavi v »Službenih novinah«. Od tega dne prenehajo veljati vsi zakonski predpisi, ki so nasprotni tem zakonem.

— Izplačilo zaostalih invalidnin, pokojnin in uradniških stroškov. Finančni minister dr. Švrljuga je izvršil razpored porabe zadnjih dveh trans švedskega posojila ter je odredil vsem finančnim direktorjem, naj po že prej določenih spiskih izplačajo zaostale invalidnine, dolžne pokojnine in potne stroške uradnikov. Za izplačilo dolgov privatnim osebam bo finančni minister izdal naknadno naredbo.

— Ukinitev avtomatičnega napredovanja sodnikov. Minister pravde dr. Milan Sršić je podpisal načelni sklep, s katerim se ukinja dosedanje avtomatično napredovanje sodnikov. Napredovanje se bo vršilo v bodoče tudi pri tej kategoriji državnega uradništva na podlagi svobodne ocene. Z ukinjenjem avtomatičnega napredovanja se sodniki v tem pogledu izenačujejo z ostalimi vrstami državnega uradništva. Napredovanje sodnikov bo odvisno v prvi vrsti od posameznika kot takega in njegove kvalifikacije.

— Stanovanjska draginja v Ljubljani. (Podatke glede višine najemnin v privatnih hišah je sestavilo Društvo hišnih posestnikov.) Povprečne mesečne najemnine v starih hišah so: za 1 sobo in kuhinjo v mestnih 50 do 250 Din, v privatnih 150 do 250 Din, za 2 sobi s kuhinjo v mestnih 450 do 600 Din, v privatnih 300 do 450 Din, za 3 sobe s kuhinjo v mestnih 600 do 1000 Din, v privatnih 400 do 800 Din. V novih hišah so znašale najemnine: za 1 sobo s kuhinjo v mestnih 400 do 500 Din, v privatnih 400 do 500 Din, za 2 sobi s kuhinjo v mestnih 550 do 750 Din, v privatnih 400 do 500 Din, za 3 sobe s kuhinjo v mestnih 900 do 1200 Din, v privatnih 600 do 1200 Din.

— Državljanstva izkaznica. Osebe nastete v § 53. zakona o državljanstvu, morajo do 31. oktobra 1929, zaprositi za državljansko izkaznico in predložiti zahtevane dokaze, sicer se bo smatralo, da državljanstva sploh ne želijo. Med naštetimi osebami so prizadeti številni aktivni in upokojeni državni nameščenci, katerim z mirovnimi pogodbami z Avstrijo, Ogrsko in Bolgarsko ni bilo priznane naše državljanstvo. Med temi je največ Primorcev, Korošcev in Kranjcev. Večina teh državnih nameščenec je bila mnenja, da so z namestitvijo postali državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Na tem stališču je stala tudi bivša pokrajinska uprava v Ljubljani. Z novim državljanskim zakonom je to stališče ovrženo in morajo vsi prizadeti, če niso svojčas že optirali, prositi za državljansko izkaznico. Prošnji je priložiti številne kolkovane priloge, ki se pa dajo na sledeči način v interesu štednje skrbeti tudi na zno samo. Kjer je to možno, naj prizadeti zaprosijo svojega uradnega predstojnika za izstavitev z 20 Din kolkovanega potrdila približno tesle vsebine: Št. ... Uradno potrdilo. Na podlagi uradnega overovljenih podatkov in listin iz uslužbenega lista ... x y ... potrjujem sledeče: ... x y ... je rojen dne ... v ... Dne ... se je v ... poročil z dne ... rojeno ... Iz tega zakona izvirajo otroci: x rojen ... v ... rojen ... v ... itd. — Imenovani je slovenske narodnosti. Od dne ... do danes je neprekinjeno v državni službi kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in biva od dne ... neprekinjeno na teritoriji kraljevine, stanuje v občini ... — To potrdilo je izstavljeno kot nadomestilo listin in dekretov za vse gornje podatke v svrhu dosege državljanske izkaznice. — Kdor ni več v državni službi, naj predzadnji odstavek spremeni. Glavni pogoj za državne nameščence je, da so v državni službi ali da so po ujedinenju bili najmanj 2 leti v državni službi in da stanujejo v kraljevini najmanj 5 let. — Prošnja za državljansko izkaznico je kolkovati s 5 Din in priložiti kolek za 20 Din za rešitev. — (»Naš Glas«).

— Državljanstvo državnih uslužbencev. V »Uradnem listu« št. 13 z dne 8. februarja t. l. je izšla »Uredba za izvrševanje zakona o državljanstvu«. Člen 77. te uredbe se glasi: 1. Osebe, navedene v § 53. pod točkami 4., 5., 6., 7. in 8., se smatrajo od dne 1. novembra 1928, za državljane kraljevine če zahtevajo najkasneje do dne 31. oktobra 1929, ustno ali pisмено od sreskega poglavarja, v čigar območju leži bodoča domovinska občina, državljansko izkaznico in predložijo dokaze o činjenicah, ki se zahtevajo v posameznih zgoraj navedenih točkah. Oni državni uslužbenec, ki so rojeni, ali po očetu pristojni v pokrajini bivše avstro-ogrske monarhije, ki niso pripadali Jugoslaviji in niso optirali za Jugoslavijo, ali da je njihovo državljanstvo iz kakršnihkoli vzrokov sporno, naj se radi gotovosti informirajo pri pristojnem političnem oblastvu potom kolkovane prošnje (5 + 20 Din). Prošnja je vložiti službenim potom in navesti v njej: 1. datum in kraj rojstva, 2. dosedanje domovinsko občino, 3. od kdaj ne prekinjeno službujejo v naši državi, 4. imena in rojstne podatke žene in otrok. Vsi državni uslužbenec, ki jim ni bilo državljanstvo priznано že po mirovni pogodbi in si ga niso pridobili z opcijo ali s prošnjo za državljanstvo, morajo zaprositi do 31. oktobra t. l. za državljansko izkaznico neposredno pri pristojnem sreskem poglavarju, v Ljubljani pri policijski direkciji. Prošnja je treba kolkovati (5 + 20 Din) in priložiti 1. uradno potrdilo, da je v državni službi in po narodnosti in jeziku Srb, Hrvat ali Slovenec, 2. rojstni oziroma krstni list, poročeni uslužbenec tudi poročni list in krstne listine žene in otrok, 3. domovnico bivše oziroma dosedanje domovinske občine, če jo sploh ima. Če je nima, je to treba izrecno navesti v prošnji in vzroke, zakaj je nima. Vse listine morajo biti predložene v originalu in pravilno kolkovane. Kot smo informirani, bo izdal veliki župan še posebna navodila glede postopanja z ozirom na gori navedeni člen te uredbe.

— Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Ljubljani. Mežica, dne 16. julija 1929. Prosim, da objavite v prihodnji številki »Učit. Tov.« k izjavi tov. Doberška v 1. številki »Tov.« z dne 10. julija 1929. sledečo popravilo: Poprava popravka. Na izjavo tov. K. Doberška v 1. številki »Učit. Tov.« z dne 10. julija 1929, ugotavljam, da je poročilo v 46. številki »Učit. Tov.« o poteku učit. zbora v Meziško dolino točno in je tudi točno, da so debaterji iznesli, da je tendenca tov. Doberška vedno iznašati zadevo Möderndorfer v organizacijo. V poročilo se zaradi tega ni vrnila »namenoma ali ne, pomota«. V polemiko se kot poročevalec ne spuščam, stvar Doberška pa je bila, že na zborovanju obratunati z debaterji, kar bi meni dalo novo snov za poročilo. — Rudolf Gallob, tainik in poročevalec.

— Uradne ure v državnih uradih. Predsednik vlade general Peter Zivković je s posebnim aktom določil uradni čas vseh državnih uradov za dobo do 1. septembra. Dopoldne bo uradni čas od pol 8. do pol 13., popoldne pa od 16. do 18. Ta odredba se že izvaja.

— Spori med učnimi osebami in sodišča. Prosvedno ministrstvo je izdalo važno okrožnico v tem pogledu, ki vsebuje sledeče: V

„Mi se mnogo izprehajamo,“

pravi mlada gospa Mica. „Časa imamo dosti, pa tudi gospodinjstvo me preveč ne utruja, ker premo tako, da vzamemo RADION, ki pere sam.“

Varuje perilo!

zadnjem času so se ponovno dogodili primeri, da so se nekatere učne osebe tožile pri sodišču in s tem iznašale interne šolske zadeve pred javnost, v sramoto šole in stanu. Razumljivo je, da se s takimi žalostnimi pojavi ruši vsaka avtoriteta učiteljev kot vzgojiteljev mladine in tudi kot državnih uradnikov. — Radi tega je odločil prosvetni minister s svojim odlokom S. N. br. 20.512 z dne 31. maja 1929, sledeče: V bodoče ne sme noben nastavnik srednjih, strokovnih, meščanskih in osnovnih šol vlagati tožbo pri rednem sodišču radi preprirov v službeni dolžnosti ali v primeru osebnih žalitev in klevet, proti nikomur, brez predhodnega dovoljenja.

— Zakon o imenih: podpis. Ker so zavlada nekatera nespornostna v tem oziru, je prosvetna oblast izdala odločbo, da za akte (kar so tudi šolska izpričevala) ne obstojata nikak predpis, po katerem redni slede deli imena. Rojstno (krstno) ime se lahko izpusti ali označi le z začetno črko ali z običajno kratico. Predstavke (vloge, prošnje), naslovljene oblastim, se morajo podpisovati vselej s polnim imenom (rojstno in rodbinsko ime); pa tudi za te podpise se ne zahteva vrstni red delov imena.

— Nakazilo prvih prejemkov. Ker se mora izvršiti vsako nakazilo in izplačilo službenih prejemkov le na podlagi »Plačilnih seznamov«, naj prilože te in bilanco podpisane in potrjene šolski upravitelji že naznanilo nastopa službe tovarišev novincev. Naznanilo o nastopu naj se izvrši isti dan, ko nastopi novinec službo. Na ta način pridejo plačilni sezname na računski odsek prejemkov in ni treba po predpisu šole pozivati novincev da predložijo plačilne sezname, zaradi česar se mora gotovo zakasnit nakazilo prvih prejemkov.

— Pri Sv. Lovrencu v Slov. gorah je umrl pretečeni teden učitelj v pok. gospod Franc Sinko v 84. letu svoje starosti. Ves čas svojega mnogoletnega službovanja je deloval na raznih šolah na Hrvaškem, posebno v Cirkvenici. Pokojni je bil brat tukajšnjega župnika in sorodnik ministra dr. Korošca. Naj v miru počiva!

— Maribor. Tukaj je na srčni hibi nepričakovano umrla ga. Ana Senica, soproga policijskega pristava v pok., mati učiteljice v Apačah Olge Senice in sinov Dragota in Rudija Senice. Zalujocim naše iskreno sožalje!

— Šolski zvezki in risanke za osnovne šole mariborske oblasti. Učiteljska tiskarna horoča: Povsem točno smo doznali, da je ministrstvo prosvete kot najvišja prosvetna oblast izpremenilo odločbo velikega župana mariborske oblasti glede porabe enofnih zvezkov in risank na osnovnih šolah mariborske oblasti v toliko, da ostanejo v nadalj-

nji porabi vsi oni zvezki, ki so bili že doseženi v porabi. Poleg dosedanjih zvezkov pa je dovoljeno porabljati tudi zvezke, ki odgo-varjajo predpisom velikega župana.

— Fond učiteljske siročadi UJU. Pri izvršnem odboru UJU v Beogradu je bil osnovan fond učiteljske siročadi ki je dobil kot prvi dar 2000 Din. (Dobrovoje Bakic in Kat Birčanin, darovala vsak po 1000 Din).

— Učiteljsko društvo za desni in levi mariborski srez. Ker se nekateri člani niso noravnali letošnje članarine, jih prosimo, da zaostanke nakažejo. Celotna članarina znaša 159 Din (mesečno 15-90 Din). Kdor nima polnočnic, naj piše da mu jih pošljemo.

— Petdesetletnica učit. abiturijentov letnika 1879. Dne 4. in 5. prihodnjega meseca avgusta bodo v Mariboru v prostorih nekdanjega učit. ljišča (sedaj Gambinova dvorana) obhajali petdesetletnico sledeči slovenski abiturijenti letnika 1879, učitelji v pok. Dernač Jože, Jurko Blaž, Kopic Jakob, Kovačič Jakob, Lasbahar Jože, Mahor Srečko, Majcen Srečko, Mešiček Jože, Šetine Franc, Tomažič Janez, Vodušek Gustav in Vudler Peter.

— Letos se vrši v Pragi od 11. do 15. avgusta XIV. mednarodni kongres katoliških esperantistov. Protektorat kongresa je prevzel dr. Jan Sedláč, pomožni škof v Pragi. Prijave je poslali na naslov: Sro Fr. Kozel u fy. Kosina a spol., kasisto de L. O. K., Praha II., Smečky 29. — P. G.

— Tovarišice) radovljiškega učiteljskega društva pozivam, da do 1. septembra 1929 poravnajo zaostalo članarino, drugače bom primoran objaviti dotično v »Učiteljskem Tovarišu«. Požurite se! — Peter Golob, blagajnik.

— Srebrni jubilej podpisne šole v Meziški dolini. Šola — v pravilnem kraju stoji, kjer kralj Matjaž še pod Peco spi! Na počibu gorskega velikana — sive Pece, stoji blizu avstr. drž. meje lična dvorazredna šola, ki je bila leta 1904. postavljena na stroške svinec rudnika v Meziči. Letos poteka torej 25 let obstoja šole, obenem tudi deset let slovenske šole v lepem planinskem kraju. Kako je šola delovala zlasti v zadnjem času, kako veliko zanimanje in ljubezen do svojega vzgojevališča ima prebivalstvo, je pokazala šolska slavnost dne 14. t. m. za katero je zopet dalo ravnateljstvo svinec rudnika urediti letno telovadišče, na katerem se je vršilo slavlje. Omenjenega dne je bila ob 10. uri slovesna maša pod milim nebom, katero je daroval domači katehet g. kaplan Rataj iz Črne, ki je v svoji izredno lepi pridici poudarjal vzajemno delovanje šole, cerkve in doma na vzgojnem polju. Dolgoletni učitelj na tej šoli g. Ivo Mihev je nato orisal zgodovinski razvoj šole ter se javno zahvalil ravnateljstvu rudnika kot vzdrževalcu šole za njegovo

veliko naklonjenost in požrtvovalnost. V srce segajoče je nato govoril, šolski mladini in zlasti oni, katera je doživela ravno letos šolsko dobo. Preljubka deklaracija učenke je marsikomu orosila oči. G. prosvetni inspektor mariborske oblasti dr. Fr. Kotnik je v svojem govoru pohvalno omenil prelepo vzajemnost, ki vlada v tem kraju kakor tudi drugod v mežiški dolini sploh med učiteljstvom in prebivalstvom ter je izrazil svoje čestitke marljivima vzgojiteljema na podpeški šoli gospej in gospodu Mihevu, katera že celo desetletje vzgajata mladino v težavnem in oddaljenem kraju. Po strunnem telovadnem nastopu dečkov in po vajah deklic se je razvil slavnostni spreved po odmevajočih zvokih polnoštevne rudniške godbe pod vodstvom kapelnika g. Skačaja do šolskega poslopja, kjer so si udeleženci slavnosti ogledali v lepo okrašenem razredu razstavo deških ročnih del in risb, a zlasti pa dekliških ročnih izdelkov, ki so vzbujali med občinstvom mnogo pohvale in strmenja, kajti očitno so pričali o vnmni in vztrajnosti ge. učiteljice Metke Mihev kakor tudi o pridnosti in spretnosti učen in se ti izdelki lahko postavijo za vzgled drugim šolam. Po pogostitvi učenecv in banketu, kateremu so prisostvovali g. dr. Fr. Kotnik kot zastopnik prosvetne uprave in oblastnega komisarja, g. vladni svetnik sreski načelnik Rih. Koropec, g. ravnatelj Agnev z gospo soprog, kot pokrovitelja in zastopnika rudniške uprave, gg. župana občin Črne in Mežice, kakor tudi občinski krajevne šolske odbora kateri zlasti z vso vnmno delujejo za procvit šolstva v tem okolišču, nadalje učiteljstvo matične šole v Črni in gg. odborniki podpornega društva za šolsko mladino, se je razvila prijetna zabava v senci smrekovih šum. Končno naj bo še povedano, da je tudi tokrat rudniško ravnateljstvo dalo na razpolago svoje delavstvo za ureditev veselice in prostora in mu naj bo na tem mestu izrečena zahvala. Vsa slovesnost je tudi pokazala, da se je narod tik meje že popolnoma otresel vpliva severa ter se vedno bolj zaveda svoje samoniklosti ter da hoče živeti na svobodni zemlji, kot pravi Gregorčič: »Mi tu smo gospodarji in Bog in naši carji!«

— »Ženski List«. Izašao je juljski broj (7.) ovog našeg omiljenog ilustriranog mjesecnika za modu, zabavu i kućanstvo. Modni dio obiluje najnovijim elegantnim ljetnim modelima, osobito za putovanje, ljetovanje i kupanje. Ovaj izbor kompletiraju ilustrirane upute za krojenje dječjih haljina i nacrti za moderni i narodni ručni rad. U beletrističnom djelu uz roman, novele i humoreske do naša list u ovom broju jednu zanimivu specijalno za »Ženski List« napisanu novelu Milana Begovića. Pitanje ljetovanja i odmaranja, osobito sa zdravstvenog gledišta, svesrano je tretirano u nekoliko članaka, a rubrike o kućanstvu, pripremanju jela, kozmetike, zdravstvu itd. sadržavaju mnoštvo praktičnih savjeta i uputa. »Ženski List« izlazi jedamput mjesечно u velikom formatu, elegantnoj opremi, bogato ilustriran, a stoji u pretplati na 3 mj. Din 45, na pol god. Din 90, na cijelu god. Din 180. Preplate prima Uprava »Ž. L.« Zagreb, Samostanska ul. 2; pojedini broj dobije se u svim knjižarama, trafikama i prodavaonama novina uz cijenu od Din 18.

Skrbna mati ne daje otrokom prave kave, temveč jim kuha redno ŽIKO. Ve, da je ŽIKA izdelana iz rženega slada, ki je kot hranilo neprecenljive vrednosti za rast človeka.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Sprehod v parku ni nikoli prijeten, če ste prej imeli težkega dela ali Vas še čaka. — Ako jemljete za pranje perila SCHICH TOV »RADION«, bo pranje za Vas zabava.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

+ ZBOROVANJE UČIT. DRUSTVA ZA POL. SREZ LJUTOMER se je vršilo dne 8. junija 1929 pri Kapeli z začetkom ob 10. uri. Statistika: Vsega učiteljstva v okraju 99, članstva 98, navzočih 65.

1. Situacijsko poročilo: Tov. predsednik otvori zborovanje s pristranim pozdravom na navzoče. Nato se prečita in odobri zapisnik zadnjega zborovanja ter se preide k dopisom.

Sklepi in predlogi: a) Delegatom za pokrajinsko skupščino so bili izvoljeni: Karol Mavrič, Albert Zerjav, Marjan Tratar; namestnik pa: Andrej Horvatič, Alojzija Rus, Danica Gruden. b) Delegatom za glavno skupščino so bili izvoljeni: Karel Mavrič, Ljudevit Ivanjšič, Danica Gruden; namestnik pa: Andrej Horvatič, Albert Zerjav in Joško Kramberger. c) Mandat kot članu ožjega sosveta se prepusti Prekmurcu, kot namestnik pride v pošte Karel Mavrič. Stanek in razgovor delegatov se vrši pred pokrajinsko skupščino. d) Razprava o pravilih se preloži na prihodnje zborovanje.

Tov. predsednik Mavrič poroča o seji širjega sosveta na Zidanem mostu. Pri obravnavi proračuna se je vnela jako ostra debata. Sledi referat tov. Ivanjšiča: »Snov za računstvo v 2 in 3. šolskem letu po Lavtarjev metodi«. Predavanje je bilo kratko in jedrnat, nato je bilo veliko priznanje.

Nato je prav zanimivo predavala tov. Zacherlova o svojem potovanju v Francijo. Zal da ga je morala vsled pčlega časa prekiniti in nam bo ostalo podala na prihodnjem zborovanju.

Tov. Čujnik poroča kot poverjenik Učit. samopomoči, da je iz našega društva pristopilo 70 članov, kar je vsekakor lepo število.

Kar se tiče »Podpornega sklada«, se določi, da se osnuje kot samostojno društvo, ne pa pod okriljem Učit. samopomoči.

Za pevski zbor v našem društvu se je prijavilo 32 članov, ki bodo imeli skupne vaje vedno pol ure pred zborovanjem.

Ostale točke dnevnega reda odpadejo. Zborovanje se zaključilo ob 14. uri.

+ ZBOROVANJE UČIT. DRUSTVA ZA OKRAJ SLOVENJGRADEC 8. junija 1929 v Slovenjgradu.

Statistika: Število učiteljstva v okraju 47, članov v društvu 40 (7 nečlanov: 5 upok. in 2 aktivni učiteljici), navzočih 24 (60%).

Situacijsko poročilo: Predsednik tovariš Purkhart pozdravi navzoče ter konstatira pri tokrat zadnjem zborovanju najslabšo udeležbo, vsled katere se je nameravani majniški izlet v Kotlje opustil in se je zborovalo v Slovenjgradu.

Poziva tovarišice, da sigurno poravnajo članstvo še tekom tega meseca.

Volitve: 1. Za zastopnika v ožji sosvet za okrožje Mežica, Slovenjgradec in Šostanj sta bila soglasno izvoljena kandidata tovarišica Regina Gobec in tov. Leopold Kopač. 2. delegati za pokrajinsko skupščino tov. (ica) Josip Purkhart (Regina Gobec), Leopold Kopač, (Josip Križman); b) za državno skupščino tov. (ica): Josip Purkhart, (Regina Gobec), Leopold Kopač, (Josip Križman).

Proračun za poslovno leto 1929/30. ostane isti kot lanski.

V zadevi povrnitve potnih stroškov delegatov se je sklenila resolucija. (Vidi konec poročila)

Delegati so dobili glede izbire poverjenika, tajnika, blagajnika in urednika »Učit. Tov.« potrebna navodila — tudi glede eventualne ločitve uprave »Popotnika« od uprave blagajne pov. UJU. (Loči se: naj pod pogojem, da se vsled tega ne bo zvišala članarina! V slučaju ločitve naj gleda uprava, da bo ostala blagajna aktivna — naj dobiva oblastno in državno podporo!...)

V zadevi ustanovitve »Podpornega sklada« zaradi raznih pomislekov ni prišlo do zaključka. (Pripominjamo pa, da pozdravljamo tudi to prekristno in človekoljubno ustanovo, a zaradi nje nikakor ne sme trpeti posmrtna Učit. Sam., ki se mora izplačati v polnem obsegu! Ustanova naj bo samostojni odsek v okviru UJU. Pristop naj bo neobvezen! Tudi članom, ki niso pri Učit. Sam. naj bo pristop dovoljen!)

»Nova pravila« — razmotrivanje teh se preloži na ugodnejši čas. — Sledilo je

a) poročilo o zadnji seji širjega sosveta po predsedniku, v kolikor ni bilo objavljeno v »Učit. Tov.« in še ni bilo znano; b) poročilo o pomenu in delovanju Jugoslovenske Matice po predsednici.

Samoizobrazba: a) Vsi 4 samoizobraževalni krožki so aktivni. b) O problemu mednarodnega jezika v splošnem v obliki razgovora (vodit. tovarišica Gobec) se je vršil popoldne v bližnjem Starim trgu. Nadaljev. pri prih. krožkov. sestan. Slovenjgradec in potem pri zborovanju.

Predlogi, sklepi, resolucije: 1. V zadevi pov. pot. stroškov deleg. pokr. in drž. skupščine in dr. delegatom za skupščine in seje širjega sosveta naj se povrnejo potni stroški iz blagajne pov. UJU kakor do sedaj n. pr. članom ožjega sosveta; v to svrhu naj se postavi primerna vsota v proračun pov. in išče kritje morebiti pri zvišanju članarine. Razlogi: a) Društva, ki so od promet. središč oddaljena, ki pa imajo še vrh tega navadno majhno število članov, ne morejo nikdar na lastne stroške pošiljati delegatov, ker to presega njihovo plačilno zmoglost, zaradi tega so zlasti na glavnih skupščinah slabo zastopani. b) Če bi se om. pot. plačevale iz blagajne UJU, bi k skupnim stroškom deleg. prispevala tudi močna društva ob centralah, ki so imela do sedaj pri večjih dohodkih manjše izdatke za delegate. (Pričakovati je, da ta dr. gor. predl. ne bodo nasprotovala, saj tudi oddaljena in šibkejša dr. prispevajo k postavkam od katerih imajo koristi skoraj le društva v in ob centrali (n. pr. nab. za druge, pevski zbor) s pripombo, če odklonijo sred. dr. tov. pomoč, tudi ne morejo zahtevati od »nas« pomoči).

2. Pov. UJU naj deluje z vso silo na to, da oblastni šolski odbor mariborske oblasti v Mariboru izenači svoje tolačenje glede nagrade tajnikom krajin šolskih odborov na enorazrednicah s tolačenjem, kakor je v ljubljanski oblasti. (Vidi elaborat, objavljen v »Učit. Tov.« štev. 41. z dne 23. maja 1929, str. 2., pod naslovom »Nagrada zapis. kr. šol. odb. na enorazred. v Marib. obl.«)

+ UČIT. DRUSTVO ZA SREZA MARIBOR, DESNI IN LEVI BREG je imelo svoje zborovanje dne 15. junija 1929 v Mariboru.

1. Situacijsko poročilo. Navzočega članstva 92 od 132 vpisanih, t. j. 69%. Zapisnik zadnjega zborovanja je bil sprejet. Pri tem se je razvila ostra debata zaradi zapisnikov zadnjih zborovanj, katerih poverjeničstvo ni hotelo priobčiti v »Učit. Tovariš« in je bil zato sprejet poseben predlog. — Pravila Zveze slov. učiteljstva naj se revidirajo na pokrajinski skupščini. — Glede poročil sodiščem za delikvente od strani šolskih upraviteljev naj bi izrekla nadrejena šolska oblast svoje mnenje, oziroma izdala zadevni nalog. Ostali dopisi so bili vzeti na znanje, oziroma so bili sprejeti sledeči predlogi:

1. Zadeva Knaflič-Skulj naj se spravi z dnevnega reda in naj ne pride več na pokrajinsko skupščino. (Druga društva zahtevajo, da se zadeva pojasni. — Op. pov.)

2. Delegacija skleni, da nima »Učit. Tovariš«, oziroma eksekutiva poverjeničstva, niti ožji, niti širji sosvet pravice, sklepov in poročil društev ter posameznikov ukiniti, ozi-

roma zamolčati. Vsem sreskim učiteljskim društvom naj se prizna avtonomnost, t. j. neodvisnost, da jim organizacija ne more ničesar diktirati izven sklepa delegacije.

3. Litošnja delegacija skleni, naj ukrene pov. UJU Ljubljana vse potrebno, da se bode pri pokrajinski skupščini l. 1930. predložil delegaciji v odobritev, sporazumno z vsemi učit. društvu v smislu čl. 76. poslovnika pov. UJU sestavljeni posebni poslovnik za častni sod.

4. Ker je po časopisnih vesteh dosedanja poverjenik UJU tov. Skulj imenovan za oblastnega šolskega nadzornika, naj se poverjeničstvo zaenkrat prenese v Maribor. Volitve v ožji sosvet naj se vršijo po sorazmernosti članov ljubljanske in mariborske oblasti. (Vest o imenovanju je mistifikacija javnosti. — Opomba poverlj.)

Letne skupščine: a) Za delegate za pokrajinsko skupščino so bili izvoljeni Petrovič Simon, Šeško Ivan in Črnovškova (nam.: Lazar, Dšura, Štupanova).

b) Za delegate za glavno skupščino: Godec Marija, Vavda Mirko in Cvetko Ivan (nam.: Robič, Bertonec, Amaljetti).

Slučajnosti: Za delegacijo pokrajinske skupščine je bil sprejet nastopni predlog: (Pozdravljamo eminentno kulturno delo, ki ga vrši pevski zbor pov. UJU v Ljubljani in ne najdemo dovolj besed, izraziti svoje priznanje in pohvalo za brezprimerno požrtvovalnost, ki jo doprinašajo g. pevovodja in z njim vsi člani. Dovolimo si pa tudi izraziti svoje mnenje, da se ne strinjamo s čezmerno gojitvijo le moderne ter vedno večjim zapostavljanjem naših dičnih lažjih umetnih in naših prekrasnih narodnih pesmi. Naš pevski zbor bo moral najti tudi pota, stopiti s svojim petjem pred narod izven mest in trgov, njegovi člani naj bodo pevski misijonarji, ki zanesajo bogastvo in krasoto naše slovenske pesmi med širje ljudske sloje na deželi, naj ne gojijo načelno le nove, visoko moderne pesmi. Prosimo tedaj za toliko pravice v internem delovnem sporodu našega stanovskega pevskega zbora, naj isti goji in nam daje slišati ob vsaki priliki poleg moderne tudi naše lepe narodne in lažje umetne pesmi.

+ LJUBLJANSKO UČIT. DRUSTVO je zborovalo dne 19. junija t. l. v telovadnici II. mestne deške osnovne šole s prazno 30-letnice obstoja društva.

Od 204 organiziranih članov je bilo navzočih 125, t. j. 61%.

Tovariš predsednik omeni takoj ob otvoritvi zborovanja 30letni obstoj društva, pozdravi navzoče, imenoma pa oblastnega šolskega nadz. v pok. g. Fr. Gaberška kot ustanovitelja in prvega predsednika. Nato poda pregledno zgodovinsko poročilo o ustanovitvi in 30letnem delovanju ljubljanskega učiteljskega društva. Spomnil se je v svojem govoru vseh bivših predsednikov, posebno pa pokojnih tovarišev Črnogaja in Dimnika. V počastitev njih spomina je zaklical učiteljsko trikratni »slava«.

Po slavnostnem govoru je dodal g. nadzornik Fr. Gaberšek nekaj pojasnil o ustanovitvi društva in začetnem društvenem delovanju. Nato je prečital predsednik pozdrav in opravičilo odsotnosti sreskega šolskega nadzornika g. Andreja Rapeta in bivšega društvenega predsednika tov. Fr. Skulja. Slednji je tudi predlagal, da se ob priliki 30letnice uredi zadeva bivšega blagajnika tov. Frideška Repovža ter se mu da primerno zadostženje. V pojasnilo je prečital predsednik zapisnike in zelo ugodno revizijsko poročilo, kakor je bil predlog tov. Skulja soglasno sprejet. Ko je bila urejena še zadeva glede popoldanskega sestanka, je zaključil predsednik slavnostni del zborovanja ter prečel k drugi točki dnevnega reda, t. j. situacijsko poročilo, v katerem je podal vse tekoče društvene in stanovske zadeve. V poročilo je vnesel tudi došle dopise, kateri so se prečitali, obravnavali in vzeli na znanje.

Zivahna debata se je razvila glede pravil »Zveze slov. učiteljstva«, »Podpornega sklada«, proračuna za l. 1929/30., Knafličeve okrožnice in volitve delegatov. Sklenjeno je bilo:

1. Obravnava pravil se odloži.

2. Podporni sklad naj se ustanovi kot novo društvo, »Samopomoč« pa ostane kakor doslej.

3. V proračunu za l. 1929/30. naj se zviša honorar poverjenika na 9600 Din.

4. Po pojasnilu glavnega blagajnika tov. Gruma se Knafličeva okrožnica odkloni in se o nji dalje ne razpravlja.

5. Izvoljeni so sledeči delegati: a) Pokrajinska skupščina: Engelmannova, Kumelj, Polák, Sadarjeva in Zupančič. Namestniki: Čehova, Lumbar, Hartmanova, Skrinjar in Levčeva.

b) Državna skupščina: Fabjančič, Mazi, Miheličeva, Pianekčičeva in Marok. Namestniki: Mihelič, Umbergerjeva, Polák, kova, Grčar in Žigonova.

6. Za ožji sosvet pov. UJU se predlaga tov. Ribičič, šolski upravitelj na Rakeku, za namestnico pa tov. Pleškova, učiteljica na Vrhniki.

Točke o samoizobrazbi, reformi šole in izvenskolem delu so radi obširnega programa odpadle.

+ ŠMARSKO-ROGAŠKO UČITELJSKO DRUSTVO je zborovalo v soboto 15. junija v Rogški Slatini.

1. Situacijsko poročilo: Učiteljstva v okraju 96, včlanjenih 94, navzočih 48, t. j. 51%.

Tov. predsednica pozdravi navzoče članstvo prav posebno pa še novoprjavljeno članico Valenčič Milico od Sv. Florijana in tov. Kmel Edmunda iz Slivnice kot gosta. Opravičilo, da je bilo zaradi raznih okolištin prestavljeno zborovanje od 8. na 15. junij.

a) Tov. predsednica je podala pregledno poročilo o seji širjega sosveta na Zidanem mostu. Omenila je, da je poverjeničstvo Ljubljana črtalo člana organizacije tov. Rad. Knafliča in zahteva od mariborskega učiteljskega društva, da ga izključi. Zbrano učiteljsvo ne odobrava, da bi se kratkoma črtalo tov. Knafliča, temveč naj se črta najprej one, ki so prvi začeli s tožbo, kajti za vse mora biti enaka pravica.

b) Samopomoč naj bo stalna točka dnevnega reda.

II. Dopisi: Prečita se dopis pov. Ljubljana zaradi letošnje delegacijskega zborovanja in pokrajinske skupščine v Ljubljani. Na vsakih 50 članov pride 1 delegat. Za naše društvo sta bila delegata Verk in Stefanciosa, že izvoljena na običnem zboru. Letos poteče poslovna doba članom ožjega sosveta. Za nove volitve je pov. UJU Ljubljana razdelila učit. društva na volilna okrožja, med drugimi šmarsko-rogaško-kozjansko-ptujsko in ormoško učiteljsko društvo v 1 okrožje, ki sporazumno izbere 2 člana.

Delegati naj revidirajo mnenje zaradi pravil in novega naslova: »Zveza sreskih učiteljskih društev za Slovenijo«.

Izstavljanje izjav in pravočasno reševanje Vprašalnih pol sodišču (primer Ludvik Tomor).

III. Samoizobrazba. Tov. Zdravko Sotošek je predaval o radiju v šoli. Predavatelj, se sploh veliko in z vnmno bavi s tehniko, posebno se je še poglobil v skrivnosti radija in pokazal, da je ta najnovejša pridobitev eden najslabših vzgojnih faktorjev. Krasno izdelane slike so pojasnjevale predavanje.

IV. Reforma šole. Tov. Ljudmila Glinšek je predavala o hospitacijah v posameznih razredih dunajskih osnovnih šol. Predavateljica je v skrbno sestavljenem referatu razodela skrivnosti in vrline nove šole. Predsednica se je predavateljici zahvalila za trud in šina, ki je vladala med predavanjem, je dokazala zanimanje za stvar.

V. Slučajnosti in predlogi: Tov. Verk je prečital dopis zaradi osnutka podpornega sklada. Vprašanje, ali naj se ustanovi samostojna podporna organizacija ali naj ostane v okviru »Učit. Samopomoči«, naj se prepusti običnemu zboru Samopomoči. Ako možno, naj ostane skupno, ako obični zbor odkloni, potem šele ustanoviti novo društvo.

Društvo sprejme soglasno predlog tov. Finka: Poverjeničstvo naj napravi nemudoma ponovno vse potrebne korake, da se ministrstvo prosvete obvesti, da je za pouk skrajno škodljiva uvedba jesenskih počitnic na podeželskih šolah mariborske oblasti. Ministrstvo prosvete se prosi, da izda takoj tozadevno naredbo, s katero se glavne počitnice v vsej državi določijo za čas od 28. junija do 1. septembra. Poverjeničstvo naj opozori tudi ministrstvo prosvete, da je več krajin šolskih odborov v tukajšnjem srezu v minulem šolskem letu na tozadevni poziv šolskih oblasti sklenilo, da se obdrže dotedanje poletne počitnice, vendar pa so se za te šole določile jesenske počitnice.

Tov. Korbar omeni, da natoča in pošilja oblastni odbor na šole različne knjige in brošure, za katere krajin šolski odbori nimajo kritja. Društvo sklene, naj poverjeničstvo v tem oziru posreduje, da se to uredi.

Tov. Sotošek predlaga, da bi imeli v jeseni, ko bo gotova nova prog, skupno zborovanje s sosednjim hrvaškim društvom v Krapini.

Prihodnje zborovanje (obični zbor) se bo vršilo 12. oktobra t. l. v Rogški Slatini.

+ CELJSKO UČITELJSKO DRUSTVO je zborovalo 15. junija t. l. v Laškem.

Učiteljstva v okraju 168, članstva 162, udeležencev 45%.

K nekaterim v zapisniku o zadnjem zborovanju omenjenim točkam, ki se tičejo položaja šolstva in učiteljstva, dodaja došli tajnik poverjeničstva tov. Kobal nekatera aktualna pojasnila. Tov. Vrane je žal moral odpovedati predavanje. Zastopnik tov. blagajnika je sporočil, da je članstvo za spominski plošč toč. Brinarja prispevalo 2025 Din, nadalje je navedel šole, ki so pri plačevanju članarine v občutnejšem zaostanku.

O seji širjega sosveta na Zidanem mostu je poročal društveni zastopnik tov. Roš. Dotaknil se je vseh važnejših točk, kar je povzročilo obširno in zelo živahno debato. V njej je tov. Kobal podal vrsto pojasnil. Končno je bil naprošen, da obvesti poverjeničstvo o društvenem stališču v splošnem in z ozirom na neko točko s seje širjega sosveta. Nato se je obravnavala proračun poverjeničstva za l. 1929/30. in se je ugotovila potreba regulacije nekaterih postavk (korektor, učit. naraščaj, samoizobrazba). Razpravljalo se je o sedanjem učit. naraščaju in o njegovem razmerju do organizacije (tov. R. Gobec).

Tov. Zupančičeva je obravnavala osnutek pravil in poslovnika Zveze slov. učiteljstva. Navajala je potrebo izprememb v mnogih točkah v smislu čim večje avtonomije društev: Ožji sosvet naj tvori le zastopniki okrožij, ostali naj imajo v njem le posvetovalno pravico. V vprašanju izključitve člana bodi merodajno le društvo. Sedež poverjeničstva bodi kjerkoli prebiva poverjenik itd. Naknadno je bil sprejet še predlog, naj nova pravila omogočijo le dve funkciji dobi zaporedoma osebo istega poverjenika.

O osnutku podpornega sklada za učiteljstvo je poročal tov. V. Gobec, kakor je bilo soglasno odobreno stališče: 1. Ne nasprotujemo v načelu ustanovitvi društva »Podporni sklad«, ako se isto ustanovi kot popolnoma samostojna organizacija. 2. Principi: jelo smo proti temu, da bi se imenovalo društvo osnovno v okviru »Učit. Samopomoči«, ki uživa s svojim rednim in socialnim delovanjem popolno zaupanje vsega članstva.